

LLUÍS FONT i ESPINÓS

Present i futur del moviment juvenil a Catalunya

LA PRESIDÈNCIA DEL CONSELL NACIONAL de la Joventut de Catalunya és una magnífica plataforma de coneixement del nostre món associatiu juvenil, enormement ric i variat. En una societat de coses efímeres, l'anàlisi «des i d'un» organisme amb una trajectòria de sis anys pot resultar útil. És des d'aquesta òptica que he enfocat les ratlles que hi ha a continuació. Òbviament, tot plegat no és més que una reflexió personal en veu alta.

LA CULTURA URBANA HA MODIFICAT ELS CLIXÉS TRADICIONALS DEL SECTOR SOCIAL DELS JOVES

el moviment juvenil

Davant d'aquells que qüestionen la utilitat de la seva existència, em cal començar afirmant que una de les majors «lacs» que ens ha deixat el franquisme ha estat la pràctica inexistència de teixit social. Amb aquest nom es coneix el conjunt d'iniciatives i entitats no governamentals que amoroseixen la relació entre el poder públic i els ciutadans particulars. Sense la seva presència, el poder es torna abusi i fa impossible que participació i creativitat social siguin realitat i no pures intencions.

El nivell de progrés d'una societat es mesura, entre d'altres coses, per la intensitat d'aquest teixit social, pel seu pes quantitatiu i qualitatiu.

Igualment és bo recordar que, *a priori*, la iniciativa social dels ciutadans i dels grups no és patrimoni de cap sector ideològic, però sí que és un reflex de la vitalitat que tenen. Tampoc no és neutre, sinó que reproduceix la tensió de models diferents. Feina de tots és que esdevingui una tensió dialèctica.

El moviment juvenil és una part important i nombrosa del teixit social, una part que històricament ha estat dinàmica i renovadora.

En aquestes paraules es resumeixen les dues qüestions cabdals que té plantejades: el creixement-expansió i la vitalitat-dinamisme.

Que no sigui més fort i dinàmic, no desqualifica el moviment ni en desmereix simplement ens duu a fer-ne un diagnòstic.

Jo apuntaria els següents problemes de fons:

LES ACTITUDS DESIMBOLTES CONFEREIXEN AL MÓN URBÀ UNA IMATGE NO TAN ENCARCARADA

ALLÒ QUE INTERESSA ESCATIR ÉS: LA JOVENTUT ÉS UN GRUP SOCIAL O NO?

a— En general, una crisi d'identitat de les associacions i grups, que es tradueix en esterilitat interna i difuminació de la imatge que projecten a la societat. Sovint l'afiliat no sap exactament què vol dir ser-ne i el *ciudadà* no identifica clarament l'oferta que se li fa.

Mirant d'aprofundir, diria que, a les entitats amb anys al darrere, el pas de models inamovibles a un cert hipercriticisme ha creat desassossec i ganes de retrobar velles seguretats. Aquests trànsits han provocat una pèrdua notable d'identitat. En les més noves, la manca d'una trajectòria que els serveixi de punt de referència i la necessitat d'anar construint la pròpia història en present són fets que han donat peu a la mateixa situació. Aquelles entitats que suren és perquè tenen uns trets definits i fàcils de copsar, i això no implica pas manca de profunditat o rigor en les seves opcions. És a dir, un perfil «vendible» als joves i a la societat.

En resum, tant els afiliats com la gent del carrer sovint no tenen una idea clara de què són i què pretenen les entitats.

b— Aquest primer aspecte ens porta al segon: el problema no està a crear ideologia, sinó que la gent se la cregui i la practiqui. I això s'aconsegueix per contagi, amb persones que hi creguin i n'articulin iniciatives al voltant. És a dir, falten quadres. La ideologia és «paper mullat» si no es posa en pràctica fent coses, generant iniciatives.

Trobo a faltar vertebració dins les entitats i el perill de suplir-la amb «funcionaris», vist que justament la incorporació d'aquests funcionaris ha de ser un pas posterior: tinc una persona preparada i l'allibero, no allibero pas persones perquè supleixin la feina dels quadres.

c— En tercer lloc hi ha un dèficit de recursos, especialment estructurals. Falten diners als equips centrals per poder mecanitzar i agilitar el funcionament. A vegades, els grups de base tenen massa diners per sobreviure i pocs per dotar-se de la infraestructura que necessiten, que requeriria una major inversió.

Falten equipaments d'ús públic per als joves, especialment equipament de lleure.

d— En quart lloc, crec que cal asenyalar una mentalitat «assistencial» en el tema juvenil, de pensar que la joventut és un sector marginal que requereix una teràpia assistencial. Això queda definit per una tendència a oferir únicament serveis a la joventut, neutres de tota connotació político-ideològico-religiosa, que fa que els joves en siguin uns simples usuaris. La qual cosa està bé per a una política de benestar públic, però no crec que el tema juvenil

passi per aquestes coordenades, de pur consum de serveis.

Si continuem emprant la terminologia mèdica, cal dir que la teràpia és òbvia: a— Aclarir la identitat de cada associació i grup i saber trobar el propi estil de fer les coses. Tot excloent el debat sobre allò que és substancial, cal anar-se adaptant als temps i projectant el propi tarannà als joves i a la societat.

b— Donar preferència a la formació de quadres. No hi ha cap motiu per què sigui sols una formació institucional, de cursos i seminaris fixos, sinó que pot compaginar-se amb una política de promoció i responsabilització de les persones en aspectes concrets, alternada amb una formació permanent.

El treball en plataformes com els consells de joventut pot ser un bon mitjà per aconseguir-ho.

c— Un increment dels recursos, exigint el màxim de les administracions però diversificant els ingressos, que són l'única garantia d'independència.

Afavorir els equips centrals, dotant-los dels recursos bàsics, encara que sigui en detriment dels grups de base federats. Serà el sistema de donar força i embranzida a les entitats.

d— Al costat de l'oferta, pública i privada, de serveis, en forma de béns de consum, cal que algú mobilitzi els joves al voltant d'uns objectius, d'uns models polítics, ideològics i religiosos, perquè ells se'n sentin militants, amb més o menys intensitat. Si no, esdevindrem una generació de joves impassibles, incapaçs —com diu el filòsof Savater— de sentir «fàstic davant certes coses».

la cooperació juvenil: els consells de joventut

Les plataformes de cooperació interassociativa juvenil tenen un paper important a fer en la vertebració del moviment juvenil.

Un cop creades jurídicament —assegurada la independència orgànica respecte a l'administració— i dotades econòmicament, cal que es legitimin. Els caldrà demostrar als joves en general i a les seves entitats, a l'administració i al conjunt de la societat que tenen una raó de ser, que són útils en la mecànica de la relació social.

Útils a l'administració quan vulgui dialogar amb una veu qualificada dels joves. En aquest sentit, els consells hi han d'establir un diàleg constant —recordant sempre que *joventut* hauria de ser una matèria interdepartamental— mirant de no implicar-se en el seu funcionament per garantir-ne la independència, condició imprescindible per a un diàleg de tu a tu. Tanmateix, els con-

sells no poden exercir una funció estricta de fiscalització de l'administració per dos motius: perquè els serà impossible, donat que no tenen la seva logística —personal, mitjans, etc.— i perquè això els trauria l'energia i el temps que han de dedicar al que els és propi: enfortir i dinamitzar el moviment juvenil.

Útils a la societat: el món de la cultura i el treball, els mitjans de comunicació, etc.

Si la vertebració social no depèn tant de l'administració com de la societat, és en aquesta societat on hem de fer present el jove i els seus projectes davant el conjunt dels ciutadans. Per aconseguir que els mitjans de comunicació informin més objectivament i sense problematitzar més sobre un sector que ja ho està prou com a víctima de la crisi econòmica; que la «intelligentsia» reflexioni també sobre els joves i el que els envolta, baixant dels llimbs on es troba actualment; que les institucions financeres donin suport a projectes contra l'atur, de creació d'infraestructura, etc.

Útils als joves en general, que trobaran en els consells una «caixa de ressonància» del que els preocupa i ells desitgen. Aquí caldrà demanar un esforç de generositat al moviment juvenil, de ser capaç de sortir dels seus propis rengles i ocupar-se de problemes que afecten els joves no associats.

El treball a fer pot, a més, ser molt útil: ocupació d'objectors en activitats juvenils, promoció de cooperatives juvenils i associacions de lluita contra l'atur, oferiment de publicacions i informació, defensa dels drets civils dels joves, etc.

Útils a les entitats juvenils: ajudant-les a enfortir perquè siguin més presents en la dinàmica social; fent costat a les seves iniciatives i procurant envigorir el moviment juvenil allà on sigui minso o estigui en crisi; oferint intercanvis internacionals, etc.

Aquest és el repte dels consells de joventut: fer-se un espai merescut en la societat, diferent del de l'administració i sempre prop del jove.

Creo que, a Catalunya, les coses s'encarriren en aquesta direcció. De la consolidació d'aquest estat de coses, en dependrà el futur de les plataformes juvenils. ◀

LLUÍS FONT i ESPINÓS
Licenciat en Filosofia i Lletres.